
Стаття надійшла до редакції 28.09.2022 р.

Перевірено на плагіат 02.20.2022 р.

унікальність – 84.13%

<https://doi.org/10.17721/StudLing2022.20.45-56>

УДК 811.111

МУЛЬТИМОДАЛЬНІ ЗАСОБИ ВТІЛЕННЯ ЕМОЦІЙНИХ КОНЦЕПТІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛОМОВНІЙ ДИТЯЧІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Рімма Олександрівна Коваленко, rimmakovalenko2000@gmail.com

студентка 6 курсу

*Національний технічний університет України “Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського”*

Стаття присвячена вивченню мультимодальних засобів втілення емоційних концептів у сучасній англomовній дитячій літературі. Дослідження здійснено у контексті антропоцентричної лінгвістичної парадигми за допомогою методів лінгвокогнітивного аналізу. Емоційні концепти, що відображені у свідомості мовців за допомогою комбінації вербальних і невербальних засобів, аналізовано з урахуванням мультимодальної природи їх реалізації. Вибір матеріалу для дослідження зумовлений можливістю інтерпретації вербальних і невербальних компонентів у контексті комунікативних ситуацій. Використання корпусних методів дослідження дало змогу проаналізувати великий обсяг матеріалу, підвищити точність розрахунків та зробити висновки щодо мультимодальних засобів вираження емоційних концептів у сучасній англomовній дитячій літературі.

Дослідження виявили, що вербальні та візуальні елементи використовуються для ідентифікації приналежності персонажа до певної культури. Варіативність елементів візуального способу, таких як колір, шрифт, графічний знак, виявляється в конотації елементів текстового простору англійських коміксів або ж літератури. Вербальні елементи виконують інформативну, експресивну, апелятивну, контактостановлюючу, ідентифікаційну, а також мислетворчу функції.

Мультимодальні тексти характеризуються комунікативною цінністю, забезпечуючи зв'язність повідомлення. Усі без винятку твори англomовної дитячої літератури є результатом мультимодальної комунікації між автором і читачем за допомогою вербальних і невербальних елементів, закодованих у знакових системах. Наявність полімодальних компонентів та їх функціональність визначають ідейну складову мультимодального тексту. Сутність вивчення англomовної ілюстрованої дитячої літератури як мультимодального тексту

© Коваленко Р. О., rimmakovalenko2000@gmail.com

Мультимодальні засоби втілення емоційних концептів у сучасній англomовній дитячій літературі
(Українською)

полягає у виявленні різних способів вираження поглядів, позицій, відношення чи фактів.

Перспектива дослідження мультимодальності полягає в тому, що використання сучасних технологій у передачі інформації зростає, а отже збільшується і варіативність модусів, дослідження яких надзвичайно важливо.

Ключові слова: емоційні концепти; мультимодальність; вербальний; інтерактивний; лінгвокогнітивний аналіз; комікс.

MULTIMODAL MEANS OF EMBODYING EMOTIONAL CONCEPTS IN MODERN ENGLISH CHILDREN'S LITERATURE

Rimma O. Kovalenko, rimmakovalenko2000@gmail.com

6th year student

National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute named after Ihor Sikorskyi”

The article is devoted to the study of multimodal means of embodying emotional concepts in modern English children's literature. The research was carried out in the context of the anthropocentric linguistic paradigm with the help of the methods of linguistic cognitive analysis. Emotional concepts which are reflected in the consciousness of speakers by combination of verbal and non-verbal means are being analyzed in the context of the multimodal nature of their implementation. The choice of research material is determined by the possibility of interpreting verbal and non-verbal components in the context of communicative situations. The corpus research methods made it possible to analyze a large volume of material, increased the accuracy of calculations and conclusions.

According to our research verbal and visual elements are being used for identification of a character cultural affiliation. The variability of the elements of the visual mode, such as color, font, graphic sign, results in connotations of the elements forming the textual space. Verbal elements perform informative, expressive, appellative and others functions.

Multimodal texts are characterized by communicative value, ensuring the coherence of the message. All pieces of literature, without any exception, are the result of multimodal communication between the author and the reader with the help of verbal and non-verbal elements encoded in the sign systems. The presence of polymodal components and their functionality determine the ideological component of a multimodal text. The essence of studying children's literature as a multimodal text is in identifying different ways of expressing views, positions, attitudes or facts.

The perspective of multimodality research we see in the further use of modern technologies in the transmission of information, hence it increases the variability of modes, the study of which is extremely important.

© Kovalenko R. O., rimmakovalenko2000@gmail.com

Multimodal Means of Embodying Emotional Concepts in Modern English Children's Literature
(in Ukrainian)

Keywords: *emotional concepts; multimodality; verbal; interactive; linguistic cognitive analysis; comics.*

Сучасне спілкування соціуму все частіше виявляється через сукупність модусів, які репрезентують конкретний канал комунікації, спрямований на передачу інформації. Феномен мультимодальності охоплює варіацію знакових систем, а саме: вербальну, візуальну та жестикуляційну. Мультимодальні тексти є ціннісним комунікативним простором для передачі та отримання інформації, що й зумовлює інтерес лінгвістів до їх вивчення.

Основи дослідження мультимодальності у лінгвістиці представлені фундаментальними працями Ш. Баллі, Р. Барта, Дж. Бейтмана М. Голідея, Дж. Деліна, Є. Зебровської, Г. Креса, Ч. Форсвіла та інших. Мультимодальність як мовне явище досліджували вітчизняні лінгвісти І. Бехта, О. Воробйова, Н. Гудзь, Н. Драган-Іванець, Л. Макарук та ін.

Витоки дослідження мультимодальності представлені працею швейцарського вченого Ш. Баллі, який запропонував визначення терміна «модальність». Співголосними до теорії мультимодальності вважаються ідеї, викладені в праці критика та мистецтвознавця Е. Панофські, присвяченій визначенню рівнів значення. Р. Якобсон проаналізував функції вербальної комунікації. Значний внесок у вивчення мовного знака зробили Ф. де Соссюр та Ч. Пірс. Вербальну частину мультимодальної комунікації досліджували У. Фостер-Харріс і Г. Крес, а графічний профіль мультимодальної комунікації був предметом аналізу в працях Т. ван Люена, Н. Норгарда та інших.

Новий етап у дослідженні явища мультимодальності пов'язаний із використанням сучасних технологій у процесі комунікації. Найчастіше мультимодальні засоби комунікації використовуються у візуально-графічних текстах, а проблему цінності візуального каналу комунікації, зокрема у ілюстрованій дитячій літературі та коміксах, вивчали такі вчені, як Дж. Аелло, У. Айснер, С. Беррі, Б. Голдстоун, Д. Джейкобс, Г. Кларк, Н. Кон, Дж. Лакоф та М. Джонсон, а також Е. Маккормак, які відновили інтерес лінгвістів до вивчення явища метафори, зокрема теорії когнітивної метафори як засобу вираження мультимодальності [Івасишин 2017, с. 75].

Актуальність дослідження зумовлено загальною спрямованістю лінгвістичних студій на розкриття тісного зв'язку між мисленнєво-мовленнєвою діяльністю людини та екстралінгвальним контекстом, необхідністю осмислення і розгляду мовних і позамовних явищ в антропоцентричній парадигмі, де

візуально-графічні тексти коміксу здатні пояснити механізми істотного впливу масової культури на сучасне англomовне суспільство і його соціально-культурну динаміку завдяки притаманним їм засобам мультимодальності. Багатогранність мультимодальних засобів у процесі комунікації та багатоаспектність їхнього функціонування в текстовому просторі зумовлює необхідність комплексного аналізу їхнього прояву та виявлення головних аспектів уживання вербальних та невербальних елементів в англomовній дитячій літературі.

Виконання поставлених завдань передбачає залучення загальнонаукових та конкретно наукових методів аналізування теоретичних джерел та ілюстративного матеріалу. Методи аналізу та синтезу залучено для аналітичного аналізу теоретико-методологічних наукових робіт з різноаспектного вивчення художніх текстів для дітей.

Розвиток мультимодальності було зумовлено зростанням цифрових технологій, що спричиняють поширення мультимодальних продуктів, які тепер можна легко створити. Зрештою, це епоха Інтернету, гіперфантастики, гаджетів. Дійсно, двадцять перше сторіччя можна сприймати як квінтесенцію мультимодальної епохи [Gibbons 2012, p. 8]. Тому в сучасному світі розгляд мультимодальності в наукових дослідженнях видається ще більш актуальним. Мультимодальність – це співіснування більш ніж одного семіотичного модусу в рамках даного контексту. У більш загальному сенсі мультимодальність – це повсякденна реальність. Це досвід життя, тобто ми переживаємо повсякденне життя в мультимодальних термінах через зір, звук або рухи. Навіть найпростіша бесіда включає в себе мову, інтонацію, жести тощо. Насправді, багато хто з теоретиків визнали, що не існує такого поняття, як мономодальний текст [Baldry, Thibault 2006, p. 41]. Проблема вивчення гетерогенних (семіотично неоднорідних) текстів в останні два десятиріччя увійшла в ряд найбільш актуальних дослідницьких завдань міждисциплінарних досліджень. Аналіз таких текстів пов'язаний з певними методологічними труднощами, так як він вимагає від дослідника великого кола знань і компетенцій, які рідко обмежені рамками однієї дисципліни. Тому поступове вирішення цього завдання проводилося з урахуванням наукових результатів різних дисциплін. Так, в 80-і рр. ХХ ст. в руслі соціальної семіотики, основне завдання якої – вивчення функціонування мовного знака в суспільстві, з'явилися мультимодальні дослідження.

Передумовами виникнення міждисциплінарних досліджень на перетині семіотики, лінгвістики, філософії мови та соціології стали робота М. Халлідея

«Мова як соціальна семіотика: соціальна інтерпретація мови і значення», де домінуючою є теза про реалізацію мовної функції в контексті, а також робота Р. Ходжа і Г. Кресса «Language as Ideology», де розглядаються питання відносин мови і суспільства. Надалі ці ідеї отримали свій розвиток у роботі Тео ван Льовена «Introducing Social Semiotics» [Van Leeuwen 2005, p. 64]. Важливим етапом у розвитку розглянутого напрямку стало створення в 80-і роки Г. Крессом, Т. ван Льовеном, Е. К. Френсіс і Т. Нітголдом журналу «Соціальна семіотика». [Kress, G. & van Leeuwen 2006]. З точки зору соціальної семіотики неможливо передати значення за допомогою тільки одного ресурсу семіотичної системи: «слова викликають озвучувані образи, лист є їх зображення; алгебра більш схожа на синтаксис і семантику природної мови» [Lemke, 2002]. На перший план виходять невербальні засоби конструювання смислів, нові засоби формування ідентичності. Відповідний «виклик» відомий під назвою мультимодальності. Вербальні елементи змішаних текстів виступають у ролі сигналів («репліки») і таким чином обмежують можливі інтерпретації візуальних елементів.

Відзначимо, що мультимодальний аналіз тексту є найважливішою складовою при дослідженні будь-якого сучасного медіатексту. Сьогодні об'єктом дослідження стають найрізноманітніші дискурсивні об'єкти і сфери, навіть не зовсім традиційні, такі як сайти різних організацій, демотиватори, онлайн-додатки, інтернет-колекції, написи на автомобілях, опозиційні плакати та інші «лінгвооб'єкти» які можна вважати свого роду периферією мовного життя сучасного суспільства». Це можна пояснити тим, що «сучасний стиль мислення часто проявляється в різних полікодових комбінаціях», а взаємодія вербальних і візуальних знаків «визначається ментальними операціональними зусиллями створеної або сприймаючої свідомості» [Бистров 1215, с. 19]. У сучасній науці прийнято говорити про три різновиди тексту: лінгвістичний (вербальний), екстралінгвістичний (музичний твір, танець, мова жестів та ін.) та змішаний текст (рекламне повідомлення, карикатура, плакат, графіті та ін.)

Інтерактивні ілюстровані книги використовують мультимодальні інструменти для групування інформації відповідно до певного правила кодування, щоб сформувати мультимодальний дискурс, який може показати повний інтерактивний сенс й реалізувати інтерактивний ефект, як і очікувалося, вивчаючи, що показати зі структури історії, ситуаційних факторів та інтерактивної поведінки, а також як показати з оповідної теми

образи та наративну перспективу. Під час читання інтерактивних ілюстрованих книг читачі отримують та декодують інформацію, таку як інтерактивний сенс й намір досягти інтерактивних цілей. Використання основних органів чуття для переживання, відчуття і розуміння речей є вродженою здатністю людини, тому мультимодальна взаємодія краще відповідає законам пізнання тонкощів, а різноманітні модальності зору, слуху й дотику доповнюють та проникають один в одного, спільно проявляючи сюжетні теми і концептуальні смисли [Research on Multimodal Visual Narrative of Digital Interactive Picture Books 2016].

У нашій роботі особлива увага присвячується емоційним концептам, оскільки їх відображення у свідомості кожного мовця охоплює не лише мовні одиниці, а більшою мірою втілене у комбінації вербальних і невербальних компонентів. Більше того, створення будь-яких комунікативних смислів залишається неповноцінним без урахування цієї взаємодії. Емоції у візуальних наративах інтерактивних ілюстрованих книг в основному відносяться до емоційної реакції, що генерується читачами при взаємодії з візуальними образами, яка складається з двох репрезентацій, а саме залучення та відчуження. Перша репрезентація відноситься до емоцій, які виникають і супроводжують читача при читанні, друга означає, що читачеві не цікаво й він просто читає об'єктивно. Формування емоційного механізму відіграє важливу роль у демонстрації інтерактивного сенсу інтерактивних ілюстрованих книжок, що може залучити читачів до максимальної участі завжди відкривати та читати паперові ілюстровані книги [Research on Multimodal Visual Narrative of Digital Interactive Picture Books 2016]. Перш за все, візуальні конструкції можуть бути використані для спрямування та коригування перспектив читачів, щоб досягти емоційної передачі інтерактивних ілюстрованих книг. Відповідно до теорії візуальної граматики, одним з важливих значень взаємодії є контакт, який включає в себе не тільки дії при читанні, але й те, на чому фокусується читач. Просторові наративи інтерактивних ілюстративних книжок більш тимчасові та довільні. Відповідно користувачі також можуть вільно обирати область читання, а саме переживати події через суб'єктивні перспективи ролі в ілюстрованих книгах, суб'єктивні перспективи змушують читачів краще занурюватися в сюжетні лінії, та повністю відчувати сюжет [Research on Multimodal Visual Narrative of Digital Interactive Picture Books 2016].

Згідно з аналізом зображень, модальність відноситься до того, як використовується представлення зображення, яке проявляється кольором, тоном, глибиною, відмінністю, гармонією і деталізацією. Емоційний тон інтерактивних ілюстрованих книжок з картинками також може визначатися системою колірних символів, й координація трьох атрибутів кольору, а саме насиченості, кольору та яскравості, може створювати різну емоційну атмосферу. Дуже насичений свіжий колір показує тепло й енергію; сірий колір означає депресію та смуток; теплий колір позначає доброту і комфорт; холодний колір вказує на байдужість та відчуження; висока яскравість демонструє близькість, а низька яскравість – дивність та відстань. Відповідно до відмінності в змісті та сюжеті, координація між колірними компонентами може бути використана для створення різних емоційних атмосфер [Research on Multimodal Visual Narrative of Digital Interactive Picture Books 2016].

Емоційна залученість також може бути посилена звуком та діями. Відповідний дубляж та фонова музика можуть значно підсилити сюжетну сцену, а багатовимірне інтерактивне управління – це уявлення емоційної поведінки відповідно до задуму, тому читачі можуть отримати більш глибокий емоційний досвід через інтегровану стимуляцію аудіовізуальних органів й тіла [Research on Multimodal Visual Narrative of Digital Interactive Picture Books 2016].

Ілюстровані тексти дитячої літератури постають комбінацією вербального тексту та візуальних образів/зображень і, як правило, містять сторінки, на яких розгортається історія [Nodelman 2005, p. 110–111]. Такі тексти адресовані наймолодшій дитячій читацькій аудиторії, оскільки саме візуально-вербальний спосіб конструювання історії забезпечує найкраще розуміння наративу читачем-дитиною, у якого/якої ще недостатньо життєвого досвіду. Зображення містять смисли, які передаються через використання певного кольору/кольорової палітри, стилю зображень, насиченості кольорів, вони виконують роль візуального еквівалента художнього порівняння, метафори або постають засобом реалізації категорій інтертекстуальності та інтервізуальності/візуальної інтертекстуальності [Beauvais, 2015b; Doonan, 1996, p. 229]. Як правило, візуально-вербальні наративи містять іконічні візуальні образи, а також мають властивість перспективізації, тобто, окрім відомої для читача-дитини інформації, містять і нові елементи. Такими елементами можуть бути типова/незвична зовнішність персонажа, деталі інтер'єру, місце подій тощо. Завдяки поєднанню різних семіотичних модусів

у просторі одного тексту, наративізуються три варіанти історії. Перша історія конструюється вербально (тільки за допомогою тексту), друга — візуально (лише зображення), а третя породжується взаємодією вербального й невербального семіотичних модусів (смісл, створений поєднанням вербального та візуального модусів) [Nodelman 1988, p. 196]. У такий спосіб породжується «синергія», тобто створений двома й більше семіотичними модусами новий єдиний смисл, що стає більш значущим, ніж сума смислів кожного окремо семіотичного модусу [Sipe 1998, p. 98].

Візуально-вербально сконструйовані наративи є потужним інструментом для соціалізації дитини, створюючи наявні й приховані ідеологічні смисли про родинні та загальнолюдські цінності, вони також розвивають, навчають, розважають дитину [Painter, Martin, & Unsworth 2012, p. 1]. І цьому сприяє справжня синергія різних модальностей у межах одного мультимодального тексту. Прикладом мультимодальних текстів є серія романів Джеффа Кінні, американського винахідника ігор, карикатуриста і дитячого письменника. Серед його книг – бестселер «Щоденник слабака» (Diary of a Wimpy Kid), який має кілька продовжень. У його романах графічні наративи й комікси є типом друкованих наративів, що конструюються за принципом секвентивного (послідовного) поєднання наративних епізодів, реалізованих у спеціальних панелях, які мають вербальний і візуальний план вираження [Cohn 2013; Kukkonen 2013]. У контексті нашого дослідження наративи, у яких наявний графічний і вербальний модус, кваліфіковано як графічно-вербальні й вербально-графічні наративи, зважаючи на домінуючий семіотичний модус, реалізований для конструювання смислів та творення нарації загалом. Комікси у романах Джеффа Кінні створені за таким принципом: на просторі однієї сторінки розміщено панелі (іноді їх називають кадрами). Такі панелі можуть бути обрамлені в прямокутник, квадрат, коло або ж зовсім не мати чіткого контурурамки. У середині панелі є зображення або текст у поєднанні з зображенням. Конвенційні знаки. Якщо в наративі репрезентується мовлення персонажів, воно подається в спеціальних мовних бульбашках/мовних хмаринках (англ. *speech bubbles*), які також мають назву «філактер» (написи, включені в малюнок), або стрічки (*banderole*/стрічка з написом) [Petersen 2011, p. 19]. Такі мовні хмаринки є індикаторами мовлення або думок персонажів (англ. *thought balloons*) і мають різні форми, а їхній дизайн може значно впливати на сприйняття історії [Cohn 2013, p. 36].

Наступним важливим елементом візуальної мови постає індексальна лінія, яка відображає вектор руху персонажа, указує на те, що він бачить, відчуває на запах, або ж створює ефект збільшення (зумінг). Існують два типи таких ліній (зовні схожі на звичайні стрілки): лінія руху (англ. *motion / speed / action line*) та дейктична лінія [Kukkonen 2013, p. 18–20]. За стандартизованими правилами зчитувати такі панелі необхідно в послідовності зліва-направо, згори-вниз. Лінія швидкості (англ. *speed line*) символічно відтворює швидкість руху персонажа або будь-якого об'єкта й виступає візуальним часовим маркером розвитку подій (там само). Історія в коміксах (графічних наративах) сконструйована з низки наративних епізодів, які розділено на невеликі наративні панелі. Вербальний і візуальний семіотичні модуси створюють єдиний смисл, який читач-дитина може декодувати, залучаючи загальну ерудицію, базові знання культури, інтуїтивно інтерпретуючи невербальні прояви емоцій (міміка, жести). Аналізування наративної будови коміксів як графічно сконструйованих історій вимагає використання спеціальної терміносистеми, що охоплює всі види невербальної актуалізації смислів. Узагальненим терміном, що включає низку понять і явищ, безпосередньо пов'язаних зі створенням графічних наративів, є поняття еманата. Поняття еманата відповідає англійському *emanata*, що є похідним від дієслова *emanate* («випромінювати, виходити, витікати») та означає певний набір конвенціоналізованих пікторіальних символів, що використовують у графічних наративах (коміксах) для вираження емоційних реакцій, як-от сліз, сміху, підвищеної інтонації, злості тощо [Duncan, Taylor, & Stoddard 2015]. Коментар наратора (англ. *voice over*) у графічних наративах подається у верхній або нижній частині панелі у формі написів або титрів і відповідає кінематографічному поняттю закадрового голосу, який, як правило, є голосом наратора історії. Кут зйомки/зображення (англ. *camera angle*), так само як і в кінематографі, позначає кут зору, під яким митець створює певний епізод в окремій панелі. Кут зору відповідатиме позиції того, хто читає. Уніфіковані / конвенційні символи (англ. *conventional symbol*) використовують для реалізації смислів, як-от характерний одяг для супергероїв (плащ, меч, маска).

Конструювання історії в графічно-вербальних і вербально-графічних наративах можна звести до комбінації трьох основних складників: писемна грамотність, зображення (карикатурні, натуралістичні, анімаційні) та правила створення секвентивності [Petersen 2011, p. 21]. Графічні наративи

вирізняються особливою візуальною мовою (англ. *visual language*), яка, власне, і є засадою наративного мистецтва. Візуальна мова зі своєю невичерпною палітрою ресурсів створює особливу поетику графічно-вербальних та вербально-графічних наративів для дітей. Однією з найвизначніших властивостей графічних наративів є їхня здатність створювати історію, що розгортається тут і зараз.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Визначено, що у лінгвістиці мультимодальність розглядають як сферу вивчення дискурсу. Самі терміни «мультимодальність» та «мультимодальний текст» та основні положення теорії мультимодальності вперше були введені в науковий ужиток та розроблені Гюнтером Кресом та Тео ван Ліуvenом.

Мультимодальний текст охоплює дві складові: вербальну (мовну) та невербальну, яка належить до немовної знакової системи. Текст та зображення утворюють цілісний контент текстового простору. Суть дослідження англomовної ілюстрованої дитячої літератури як мультимодального тексту полягає у виявленні різних засобів вираження поглядів, позицій, відношень та фактів. Мультимодальність тексту визначається наявністю двох або більше семіотичних систем. Вербальні та візуальні маркери англomовного ілюстрованого тексту утворюють прагматично визначений лінгво-візуальний феномен, який передбачає когерентність текстового простору. Мультимодальні художні наративи для дітей постають наративами, конструювання яких відбувається завдяки інтерсеміотичній взаємодії вербальних і невербальних семіотичних модусів, до яких належать візуально-вербальні, графічно-вербальні, вербально-візуальні й вербально-графічні наративи. Мультимодальна природа наративу розкривається в його конструюванні як історії про події завдяки вербальним і невербальним семіотичним модусам, що створюють єдиний смисл наративу. Невербальний семіотичний модус, як-от зображення/візуальні образи, колір, простір сторінки, тип, колір, розмір, інтенсивність шрифту, постають засобами нарації, що в поєднанні з вербальною інформацією створюють єдину історію. Наратив у такому аспекті розуміємо як лінгвокогнітивний мультимодальний конструкт, що може бути експлікований через різні медіа за допомогою широкого спектру вербальних і невербальних модусів, які в сукупності конструюють історію.

Зважаючи на стрімкий розвиток когнітивної лінгвістики та активне застосування мультимодального підходу у дослідженнях, ця тема потребує

подальшого вивчення. **Перспективним** також можна вважати порівняння репрезентації емоційних концептів в англійській і українській мовах з метою виявлення універсальних та національних ознак.

Література:

1. Бистров, Я. «Лінгвокогнітивний ракурс суб'єктного дейксису в англійському біографічному наративі: алгоритм аналізу.» *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія* 15 (2) (2015): 28–31.
2. Івасишин, М. «Феномен мультимодальності у коміксах (на матеріалі англійської мови).» *Одеський лінгвістичний вісник* 9 (1) (2017): 75–79.
3. Baldry, A., Thibault, P. J. *Multimodal Transcription and Text Analysis: A Multimedia Toolkit and Coursebook* (London: Equinox, 2006), 58.
4. Beauvais, C. *The mighty child: Time and power in children's literature* (Amsterdam Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2015), 78.
5. Cohn, N. *The visual language of comics: Introduction to the structure and cognition of sequential images* (London, New Delhi, New York, Sydney: Bloomsbury ibbons A. Multimodality, Cognition, and Experimental Literature, 2012): 8–9.
6. Doonan, J. «The Modern picture book.» *International Companion Encyclopedia of Children's literature*, P. Hunt, & S. Ray (Eds.) (London and New York: Routledge, 1996): 228–238.
7. Duncan, R., Taylor, M., & Stoddard, D. *Creating comics as journalism, memoir and nonfiction* (New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2016), 89.
8. Kress, G. & van Leeuwen, T. *Reading images: The grammar of visual design* (2nd ed.) (London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2006), 175.
9. Kukkonen, K. *Contemporary comics storytelling* (Lincoln and London: University of Nebraska Press, 2013), 247.
10. Lemke, J. L. *Multimedia Genres for Science Education and Scientific Literacy. Developing Advanced Literacy in First and Second Languages*, ed. by Mary J. Schleppegrell, and M. Cecilia Colombi (2002), <http://www.jaylemke.com/storage/MultimediaGenres-Science-2002.pdf>
11. Nodelman, P. «Illustration and picture books.» *International Companion Encyclopedia of Children's literature*, P. Hunt, & S. Ray (eds.) (London and New York: Routledge, 1996): 110–121.
12. Painter, C., Martin, J., & Unsworth, L. *Reading visual narratives: Image analysis in children's picturebooks* (UK: Equinox Publishing Ltd. 2012).
13. Petersen, R. *Comics, manga, and graphic novels: A history of graphic narratives* (Santa Barbara, California, Denver, Colorado, Oxford, England: Praeger, 2011).
14. Sipe, L. «How picture books work: A semiotically framed theory of textpicture relationships.» *Children's literature in education* 29 (2) (1998): 97–108.
15. *Research on Multimodal Visual Narrative of Digital Interactive Picture Books.*

-
16. Van Leeuwen, T. *Introducing Social Semiotics* (London: Routledge. 2005), 297.

References

1. Bystrov, Ya. «Linguistic perspective of subject deixis in English-language biographical narrative: analysis algorithm.» *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser. Philology* 15 (2) (2015): 28–31.
2. Ivasyshyn, M. «The phenomenon of multimodality in comics (based on English material).» *Odesa Linguistic Bulletin* 9 (1) (2017): 75–79.
3. Baldry, A., Thibault, P. J. *Multimodal Transcription and Text Analysis: A Multimedia Toolkit and Coursebook* (London: Equinox, 2006), 58.
4. Beauvais, C. *The mighty child: Time and power in children's literature* (Amsterdam Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2015), 78.
5. Cohn, N. *The visual language of comics: Introduction to the structure and cognition of sequential images* (London, New Delhi, New York, Sydney: Bloomsbury ibbons A. Multimodality, Cognition, and Experimental Literature, 2012): 8–9.
6. Doonan, J. «The Modern picture book.» *International Companion Encyclopedia of Children's literature*, P. Hunt, & S. Ray (Eds.) (London and New York: Routledge, 1996): 228–238.
7. Duncan, R., Taylor, M., & Stoddard, D. *Creating comics as journalism, memoir and nonfiction* (New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2016), 89.
8. Kress, G. & van Leeuwen, T. *Reading images: The grammar of visual design* (2nd ed.) (London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2006), 175.
9. Kukkonen, K. *Contemporary comics storytelling* (Lincoln and London: University of Nebraska Press, 2013), 247.
10. Lemke, J. L. *Multimedia Genres for Science Education and Scientific Literacy. Developing Advanced Literacy in First and Second Languages*, ed. by Mary J. Schleppegrell, and M. Cecilia Colombi (2002), <http://www.jaylemke.com/storage/MultimediaGenres-Science-2002.pdf>
11. Nodelman, P. «Illustration and picture books.» *International Companion Encyclopedia of Children's literature*, P. Hunt, & S. Ray (eds.) (London and New York: Routledge, 1996): 110–121.
12. Painter, C., Martin, J., & Unsworth, L. *Reading visual narratives: Image analysis in children's picturebooks* (UK: Equinox Publishing Ltd. 2012).
13. Petersen, R. *Comics, manga, and graphic novels: A history of graphic narratives* (Santa Barbara, California, Denver, Colorado, Oxford, England: Praeger, 2011).
14. Sipe, L. «How picture books work: A semiotically framed theory of textpicture relationships.» *Children's literature in education* 29 (2) (1998): 97–108.
15. *Research on Multimodal Visual Narrative of Digital Interactive Picture Books*.
16. Van Leeuwen, T. *Introducing Social Semiotics* (London: Routledge. 2005), 297.